

ChristenUnie

ZIJ ZIJN DE TOEKOMST

Jeugd en Gezinsplan

Notitie Tweede Kamerfractie
21 september 2011

ZIJ ZIJN DE TOEKOMST

Verder met Jeugd en Gezin

In de vorige kabinetsperiode heeft de ChristenUnie het thema Jeugd en Gezin hoog op de politieke agenda gezet. Voor het eerst was er een speciale programmaminister, minister Rouvoet. Deze heeft volgens diverse evaluaties zijn meerwaarde getoond door departementen te verbinden en de aandacht voor jeugd- en gezinsbeleid te vergroten op alle bestuurlijke niveaus.

Dankzij de programmaminister kreeg Nederland een expliciet gezinsbeleid. Gezinnen hebben de afgelopen jaren meer middelen gekregen dankzij het kindgebonden budget en gratis schoolboeken, meer tijd met de uitbreiding van het ouderschapsverlof en de inzet op gezinsvriendelijk werkgeverschap. Er zijn inmiddels 331 Centra voor Jeugd en Gezin geopend, waar ouders terecht kunnen voor opvoedondersteuning en –informatie. Daarnaast zijn er ca. 40 gemeenten die al volgens het basismodel werken maar nog niet officieel geopend zijn. In de jeugdhulpverlening is de focus verlegd van specialistische en verkokerde hulpverlening naar integrale samenwerking rondom multi-probleemgezinnen (één gezin, één plan). Hierdoor krijgen ouders en kinderen met minder verschillende hulpverleners te maken. Bovendien is geïnvesteerd in de versterking van de sociale netwerken rond gezinnen. In de jeugdbescherming worden kinderen sneller en beter geholpen en is de werkdruk voor gezinsvoogden verlaagd. Een belangrijk resultaat is verder dat sinds 1 januari 2010 er geen kinderen met een machtiging gesloten jeugdzorg in een justitiële jeugdinrichting hoeven te verblijven.

In het woordenboek van het Kabinet Rutte komt het woord gezin echter niet voor. In het regeerakkoord is het woord 'gezin' alleen terug te vinden in de voorstellen rondom de wijzigingen in de jeugdzorg. Ook worden er veel woorden gewijd aan gezinsmigratie en gezinshereniging in het asiel- en immigratiebeleid. Kortom, waar het woord 'gezin' valt, is er de associatie van problemen (jeugdzorg) en problemen en vraagstukken op het gebied van asielbeleid die opgelost moeten worden. Het blijft akelig stil als het gaat om visie van dit Kabinet op het jeugdbeleid. De ChristenUnie zet jeugd en gezin weer terug op de agenda, zoals het op de agenda stond.

De ChristenUnie kiest voor een positieve benadering. We moeten stoppen met het problematiseren van onze jeugd. Uit verschillende onderzoeken blijkt dat onze jeugd gelukkig is. Dat neemt niet weg dat wanneer er ernstige problemen zijn hier wel aandacht voor moet komen en snel ingegrepen moet kunnen worden. Zo is het positief dat er in gemeentes steeds meer gewerkt wordt met indicatievrije ambulante hulpverlening.

De jeugd heeft de toekomst! Als we de toekomst belangrijk vinden, dan moeten we jeugd belangrijk vinden. Ons uitgangspunt daarbij is dat elk gezin uniek is. Een gezinsverband kies je niet, maar een familie hoort onvoorwaardelijk bij elkaar. Een goed functionerend gezin heeft een gunstige invloed op de persoonlijke en sociale ontwikkeling van kinderen en functioneert als een veilige thuisbasis. Gezinnen verdienen ondersteuning van de samenleving.

JEUGD EN GEZINSPLAN

Maar wat is eigenlijk goed voor een kind? Dit is een vraag die veel mensen bezig houdt. De ChristenUnie vindt dat die vraag allereerst bij gezinnen, families en hun netwerk ligt. Maar dit is niet voor iedereen vanzelfsprekend, daarom is er een rol voor de overheid weggelegd:

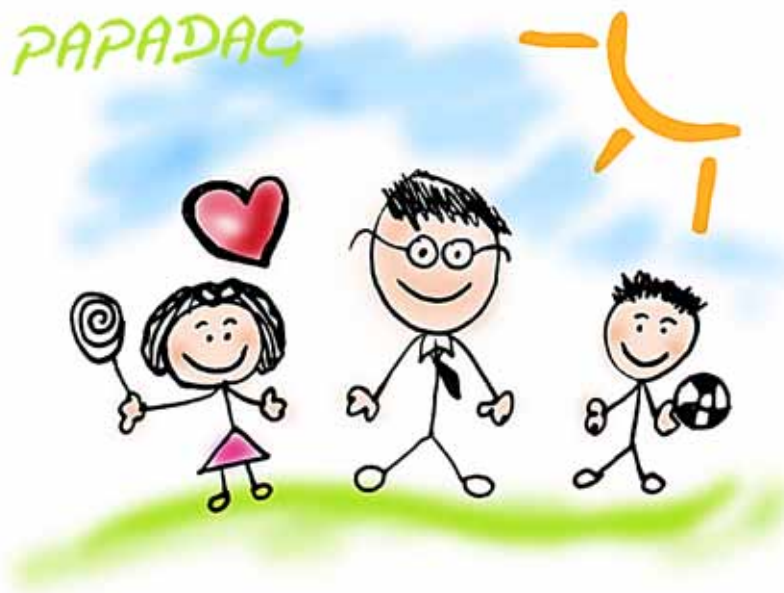
In de eerste plaats dient de overheid op afstand te blijven en de privésfeer te eerbiedigen;

De tweede taak van de overheid is voorwaarden scheppen. (financiële ondersteuning);

In gevallen van misbruik en mishandeling is het van belang dat een kind in bescherming genomen wordt, waar het gezin (tijdelijk) niet in staat blijkt om op eigen kracht te goed te kunnen functioneren en ouders geen hulp aanvaarden.

Grote gezinnen krijgen het volgend jaar financieel zwaarder, dit laat de miljoenennota 2012 zien. Zij gaan er volgend jaar maandelijks tientallen euro's op achteruit. Het Nibud voorziet een koopkrachtdaling voor gezinnen. Zo gaat een echtpaar met 3 kinderen onder de 12 (alleenverdiener, bruto jaarinkomen € 35.000) er volgend jaar 3,2 % op achteruit. Ook laat de Macro Economische Verkenning de kwetsbaarheid van gezinnen zien. In een tegenbegroting laat de ChristenUnie zien te willen investeren in gezinnen!

De ChristenUnie roept het kabinet op om aan de volgende actiepunten prioriteit te geven.

ZIJ ZIJN DE TOEKOMST

1. Breng balans in werk en zorg

Werk biedt mensen de kans zich te ontplooien en een bijdrage te leveren aan de samenleving. Arbeid is de beste remedie tegen sociale uitsluiting en armoede. Helaas wordt arbeid lang niet altijd zo beleefd. Werk is veelal verengd tot betaald werk en functioneert vaak als een keurslijf om te voldoen aan de talloze eisen die de huidige maatschappij en mensen zelf aan het leven stellen. De tijdsdruk die betaald werk op mensen legt, beperkt de ruimte voor zorgarbeid en vrijwilligerswerk.

Een stabiel gezinsleven is van groot belang voor een goede ontwikkeling van kinderen. Opvoeden is een verantwoordelijke taak, waarin ouders elkaar aanvullen. Tijdens het 'spitsuur' van het leven moeten werknemers vaak een drukke baan combineren met zorgtaken. Die zorg is niet exclusief voor kinderen, maar vaak ook voor ouders of vrienden in de vorm van mantelzorg. Dit vergt maatregelen die de combinatie van arbeid en zorg mogelijk maken. Maar ook is goede ondersteuning voor mantelzorgers belangrijk. De mogelijkheid van flexibilisering van arbeidstijden moet dan ook worden vergroot, bijvoorbeeld door schooltijdbanen en het stimuleren van thuiswerken. Het belangrijkste is dat mensen meer keuzevrijheid krijgen in de afweging tussen arbeid en zorg.

Ouders zijn vaak wel degelijk in staat om zichzelf te organiseren en elkaar te helpen. Een voorbeeld hiervan is dat een ouder die onverwacht een dag vrij is van het werk en na schooltijd best een paar uur niet alleen op zijn eigen kind, maar ook op een vriendje of vriendinnetje wil passen. Scholen, buitenschoolse opvang en kinderdagverblijven zouden het kunnen faciliteren om tot dit soort afspraken te komen.

- De ChristenUnie wil de balans tussen werk en zorg herstellen, rekening houdend met de verschillende levensfasen waarin mensen zich bevinden. Jonge ouders moeten de mogelijkheid krijgen om als ze dat willen meer tijd aan hun gezin te besteden, bijvoorbeeld door flexibeler werktijden of (nieuwe) vormen van deeltijdwerk, zoals schooltijdbanen.
- De ChristenUnie wil de overdraagbare heffingskorting handhaven voor ouders met jonge kinderen. Dit is immers te beschouwen als een soort zorgfaciliteit die het mogelijk maakt arbeid en zorg goed te combineren.
- De ChristenUnie vindt het belangrijk dat er goede kinderopvangvoorzieningen zijn. Dit kan op verschillende manieren worden ingevuld, ouders zijn vrij om zelf voor hun kinderen te zorgen, te kiezen voor de informele of voor de formele opvang. De financiële verantwoordelijkheid hiervoor wordt gedragen door de ouders zelf, de overheid en de werkgever.

JEUGD EN GEZINSPLAN

2. Zorg voor een eerlijke financiële gezinsbijdrage en meer keuzevrijheid

Van de samenleving mag een bijdrage aan de kosten van kinderen worden gevraagd.

Inkomensondersteuning van gezinnen is van onverminderd maatschappelijk belang, ook om armoede bij kinderen te bestrijden. Het besluit van kabinet Rutte om te bezuinigen op het kindgebonden budget moet worden teruggedraaid. Ook voor gezinnen met meer dan twee kinderen moet het kindgebonden budget voor alle kinderen blijven bestaan. De negatieve financiële gevolgen voor gezinnen met drie kinderen of meer zijn buitenproportioneel.

- Op termijn dienen de kinderbijslag, het kindgebonden budget en diverse andere regelingen te worden samengevoegd tot één kindgebonden budget voor alle gezinnen. De ondersteuning wordt zo eenvoudiger en er ontstaat meer keuzevrijheid. De ChristenUnie verhoogt de kinderbijslag in de tegenbegroting.
- Ieder huishouden moet een belastingvrije som krijgen, die de keuzevrijheid ten aanzien van arbeid en zorg vergroot, waardoor gezinnen zelf kunnen kiezen hoe ze de opvang van kinderen regelen.
- Voor alleenstaande ouders met jonge kinderen moet geen sollicitatieplicht gaan gelden, maar wel een scholingsplicht.
- Daarnaast helpt de gemeente alleenstaande moeders met jonge kinderen op verzoek met het vinden van bijvoorbeeld een kleine deeltijdbaas of werk dat vanuit huis kan worden gedaan.

3. Versterk kinderrechten

Nederland heeft zich verbonden aan het VN-Kinderrechtenverdrag. In het Jaarbericht Kinderrechten 2011 staan goede punten waar de komende tijd op gelet moet worden. Zo mogen de bezuinigingen niet extra hard aankomen op achterstandsgezinnen. Juist gezinnen met een achterstand hebben in verhouding een slechtere gezondheid en hebben te maken met meer schooluitval en instabiele gezinssituaties.

De ChristenUnie wil niet dat deze gezinnen de dupe worden. Ook is het de vraag hoe het nieuwe Jeugdstrafrecht zal uitwerken. Er zal een grotere nadruk zijn op straffen van vijftien- tot achttienjarigen. Een ander belangrijk aandachtsgebied is op het gebied van vreemdelingenbeleid. Ook kinderen die in een asielprocedure zitten hebben vallen onder het VN-kinderrechtenverdrag.

In de strijd tegen kindermishandeling verdient de Deltamethode verdere navolging. De Deltamethode is de werkwijze van de gezinsvoogdij bij de uitvoering van de ondertoezichtstelling. Het belangrijkste doel is de ontwikkelingsbedreiging van het kind op te heffen. Dat doen gezinsvoogden door een samenwerkingsrelatie met ouders en kinderen aan te gaan, waarin de ontwikkeling van het kind centraal staat. Volgens een Vierstappenmodel werken zij samen toe naar een gezinsomgeving waarin het kind veilig is en zich kan ontwikkelen.

De ChristenUnie heeft in het verleden aandacht gevraagd voor het recht voor kinderen om te weten wie hun vader en moeder is. Hierbij is het ook van belang dat beide ouders een verantwoordelijkheid hebben in het financieel ondersteunen. En daarbij geldt niet alleen gescheiden vaders, maar elke vader is aanspreekbaar op een bijdrage voor het onderhoud van zijn kind.

Elk kind heeft recht op onderwijs op maat. Daarom bezuinigt de ChristenUnie in de tegenbegroting niet op passend onderwijs, ook niet na 2012.

ZIJ ZIJN DE TOEKOMST

De ChristenUnie wil aandacht vestigen op:

- Een nieuw Actieplan Kindermishandeling. De aanpak kindermisbruik & bescherming kinderrechten is een Koninkrijksaangelegenheid. De situatie op Aruba, Curaçao, Sint Maarten en de BES-eilanden is schrijnend, daarom moet er meer kennisoverdracht plaatsvinden om kindermisbruik en -mishandeling te voorkomen;
- Ondersteuning bij zwangerschap van tienermoeders en – vaders en het voorkomen van ongewenste zwangerschappen;
- Suïcidepreventie, met name onder jeugd, vraagt blijvende aandacht. Online hulpverlening zoals 113Online is van grote waarde. Zolang de bekostiging daarvan niet structureel geregeld is door bijvoorbeeld zorgverzekeraars is subsidie nodig.

4. Geef aandacht aan gevolgen echtscheiding

Een goede ouderrelatie is het fundament van een sterk gezin. Uit statistieken blijkt dat kinderen die opgroeien in een stabiel gezin minder kans hebben om in aanraking te komen met armoede, criminaliteit en schooluitval. Daarom is het belangrijk om te investeren in relatie- en opvoedvaardigheden van ouders om te proberen echtscheidingen te voorkomen.

Een goed gezinsbeleid heeft echter niet alleen oog voor het 'traditionele' gezin, maar ook voor eenoudergezinnen en samengestelde gezinnen, omdat juist zij vaak in een kwetsbaardere positie verkeren. Mede tengevolge van echtscheidingen neemt het aantal eenoudergezinnen flink toe. Met deze (demografische) ontwikkeling zal de komende jaren rekening moeten worden gehouden, of het nu gaat om volkshuisvesting, zorg, of sociale en fiscale regelingen. Conflicten voor, tijdens en na een echtscheiding hebben negatieve gevolgen voor kinderen. Tevens is het van belang te voorzien in gerichte zorg en begeleiding voor kinderen. Een kind dat opgroeit in een gezin waar conflicten zijn, lijdt schade. Vele onderzoeken hebben die stelling inmiddels wetenschappelijk onderbouwd. De stelling dat scheiden prima is zolang het maar zorgvuldig gebeurt, doet echter onrecht aan de gevolgen die kinderen ondervinden van het uit elkaar gaan van hun ouders. Tegelijkertijd is een echtscheiding niet altijd

JEUGD EN GEZINSPLAN

te vermijden en kan het zelfs een bevrijding zijn van jarenlange conflicten. Daarom moet er ook goede nazorg zijn. Problemen rond de alimentatie zijn soms een bron van conflicten. Doordat de berekening van de alimentatiehoogte ondoorzichtig is, wordt deze te vaak aangegrepen voor juridische procedures en het weigeren van betaling. Spanningen rond een echtscheiding worden hierdoor nodeloos vergroot. Kinderen die getuige zijn van partnergeweld lopen ernstige psychische schade op. In zeker 80 procent van de gezinnen waar partnergeweld plaatsvindt, zijn de kinderen getuige van dat geweld. Dat betekent dat er jaarlijks naar schatting 100.000 kinderen als getuige worden blootgesteld aan partnergeweld.

De ChristenUnie vraagt het Kabinet zich in te zetten voor vermindering van de gevolgen van scheiding en aandacht voor preventie door:

- Beter gebruik van conflicthantering en vergroten opvoedkwaliteiten van ouders tijdens samenleven of na scheiding (indien onvermijdelijk geworden) te bevorderen;
- Bevorderen dat de band tussen kind en uitwonende ouder wordt versterkt;
- Kinderen beter betrekken bij beslissingen rond scheiding, mits zij daaraan toe zijn,
- Ontwikkelen van specifiek zorgaanbod voor ouders en kinderen bij scheiding, bijvoorbeeld via de Centra voor jeugd en Gezin;
- Een meer uniforme en voor iedereen na te rekenen alimentatieberekening, uit te voeren door het LBIO.

5. Stel opvoedondersteuning beschikbaar

De vraag naar opvoedondersteuning en gespecialiseerde jeugdhulpverlening is de afgelopen jaren sterk gestegen. Een toenemend aantal jongeren raakt in dusdanige problemen dat de ouders aankloppen voor professionele hulp. Deze toename wordt enerzijds veroorzaakt door opvoedverlegenheid bij ouders en opvoeders. Anderzijds wordt jeugdhulpverlening vaak pas te laat betrokken bij (gebroken) gezinssituaties waar meerdere problemen tegelijk spelen: werkloosheid, huisvesting, onderwijs, verslaving en schuldenproblematiek. Voor ouders die daar behoefte aan hebben, dient opvoedadvies en -ondersteuning beschikbaar te zijn. Voor 1 januari 2012 moeten alle gemeenten een Centrum voor Jeugd en Gezin hebben, dat laagdrempelig voor ouders is en goede verbindingen heeft met scholen. Opvoedondersteuning moet altijd gericht zijn op het versterken van de eigen kracht van het gezin en het sociale netwerk. Het is erg belangrijk dat deze centra ook voor deze datum zijn gerealiseerd, toch is het de vraag of alle gemeentes dit gaan redden.

Eigen Kracht- conferenties helpen snel en duurzaam in gezinnen waar problemen zijn of zelfs uithuisplaatsing van kinderen dreigt. Dat blijkt uit het onderzoek 'De familie aan zet' van onderzoeksbureaus PIResearch en WESP en de Vrije Universiteit. Het doel van Eigen Kracht is om familie verantwoordelijk te laten zijn voor ingrijpende beslissingen bij problemen binnen een gezin. Centraal in deze werkwijze staat een familiebijeenkomst waarin familie en vrienden gezamenlijk een plan maken voor de toekomst. De ChristenUnie heeft per amendement geregeld dat het organiseren van familie- en vriendennetwerkberaad binnen de jeugdbescherming mogelijk is, bijvoorbeeld in de vorm van een Eigen Kracht- conferentie onder leiding van een onafhankelijk coördinator. Ook is de ChristenUnie ervan overtuigd dat dit concept niet alleen gebruikt hoeft te worden bij een ondertoezichtstelling, maar ook bij andere hulpvragen.

ZIJ ZIJN DE TOEKOMST

Daarom is het belangrijk dat:

- voor het einde van het jaar elke gemeente een Centrum voor Jeugd en Gezin heeft;
- inzet en zeggenschap door het familie- en vriendennetwerk, bijvoorbeeld in de vorm van een Eigen Kracht- conferentie of het Familienetwerkberaad, niet alleen in de jeugdbescherming, maar ook bij andere hulpvragen kan worden ingezet;
- er meer wordt geïnvesteerd in pleegzorg, zodat er veel meer ruimte ontstaat voor vooral crisisopvang voor kinderen in nood. Dit doet de ChristenUnie in haar tegenbegroting.

6. Maak werk van een soepele en goede overheveling van Jeugdzorg naar gemeenten

Het wordt hoog tijd dat er duidelijkheid komt over de toekomst van de Jeugdzorg. De ChristenUnie steunt de plannen om de jeugdzorg van provincies naar gemeenten over te hevelen, waardoor zorg en hulp dichterbij mensen wordt georganiseerd. De ChristenUnie constateert dat het proces op bestuurlijk niveau op veel plekken stil ligt. Provincies durven vanwege de onzekerheid er nu geen geld meer in te steken. Voorkomen moet worden dat er perverse prikkels gaan ontstaan dat gemeenten niet op tijd ingrijpen. Duidelijkheid voor 2012 is nodig over maatregelen aan de 'voorkant'. Geld moet eerder ingezet kunnen worden; niet te laat, als problemen al verergerd zijn. De ChristenUnie wil dit jaar nog een brief van het Kabinet zien waarin de kaders en randvoorwaarden voor die overheveling worden beschreven. Daarnaast moet er duidelijkheid komen over het beschikbare geld en de verdeling daarvan.

De ChristenUnie vraagt om:

- een kaderbrief overheveling jeugdzorg, met duidelijkheid over verdeling geld en taken.

JEUGD EN GEZINSPLAN

Maatregelen Jeugd en Gezin uit de tegenbegroting

	investeringen	bezuinigingen	lastenverhoging bedrijf	lastenverlaging bedrijf	lastenverhoging burger	lastenverlaging burger
Gezinnen met lagere inkomens worden onevenredig getroffen door de bezuinigingen op het kindgebonden budget. De ChristenUnie trekt geld uit om ook boven gezinnen met meer dan 2 kinderen de toeslag mogelijk te maken en de bedragen te bepalen op het peil van 2011.	32					
hogere kinderbijslag	70					
De ChristenUnie wil de overdraagbare heffingskorting handhaven voor ouders met jonge kinderen. Dit is immers te beschouwen als een soort zorgfaciliteit die het mogelijk maakt arbeid en zorg goed te combineren.						130
Met een investering in pleegzorg ontstaat veel meer ruimte voor vooral crisisopvang voor kinderen in nood	50					
De alimentatie wordt voortaan door het LBIO vastgesteld. Beter betaalgedrag levert besparingen bij bijstandsuitkeringen op; besparing zitten daarnaast in het voorkomen van procedures		100				
De eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba horen nu bij Nederland, maar ondervinden tot op heden vooral negatieve gevolgen daarvan. Er is een inhaalspurt nodig; daarom verhogen we het BES-fonds, o.a. om een vorm van een kinderbijslag in te voeren (1,5 mln) en gelden vrij te maken voor armoedebestrijding (1 mln.), de kwaliteit van het onderwijs (1,5 mln) en verlaging van de lasten van de BES-inwoners.	6					
Meer kwaliteit in het onderwijs bereiken we door 6-jarige vakopleidingen mogelijk te maken.	100					
Scholen hebben behoefte aan meer leerkrachten in het primair en voortgezet onderwijs om daarmee te kunnen voorzien in een goede begeleiding van hoogbegaafden en kinderen met dyslexie of dyscalculie.	40					
Met meer investeringen in taalonderwijs en rekenonderwijs bereiken we dat leerlingen een betere startpositie krijgen.	100					
Het is van groot belang dat voldoende ondersteuning wordt geboden voor mantelzorgers. Op veel plekken gebeurt dit onvoldoende, de ChristenUnie wil hiervoor extra budget vrij maken. Hier kan onder andere respijtzorg van worden bekostigd, dit betekent daadwerkelijke ontlasting van mensen die langere tijd zwaar belast zijn geweest.	15					
De vermogenstoets voor toeslagen wordt geharmoniseerd. Dit betekent een invoering hiervan voor de kinderopvangtoeslag en een verruiming daarvan voor de huurtoeslag. Het gevolg is dat mensen die huurtoeslag ontvangen iets meer geld krijgen.			150			

ZIJ ZIJN DE TOEKOMST

Fractie ChristenUnie Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T : 070-3183057
F : 070-3183936
christenUnie@tweedekamer.nl